

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

*підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
спеціальності D7 Торгівля
освітньо-наукової програми Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність*

Силабус нормативного освітнього компонента ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань D Бізнес, адміністрування та право, спеціальності D7 Торгівля, за освітньо-науковою програмою Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Розробник: Павлова О.М., завідувач кафедри економіки і торгівлі, д.е.н., професор; д.е.н., Ляшенко О.М., д.е.н., професор кафедри економіки і торгівлі; Павлов К.В. д.е.н., професор кафедри економіки і торгівлі

Погоджено
Гарант ОНП

Олена ПАВЛОВА

Силабус нормативного компонента затверджено на засіданні кафедри економіки і торгівлі.

Протокол №1 від 29.08.2025 р.

Завідувач кафедри:

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	D Бізнес, адміністрування та право D7 Торгівля Підприємництво, торгівля та біржова діяльність третій (освітньо- науковий) рівень вищої освіти	Нормативний
Кількість годин/кредитів		Рік навчання 2-й
180/6		Семестр 4
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 0 год.
		Консультації – 12 год.
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

ППП - Павлова Олена Миколаївна

Науковий ступінь - д. е. н.

Наукове звання - професор,

Посада - завідувач кафедри економіки і торгівлі, професор

Контактна інформація – +80985038484, E-mail: pavlova.olena@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ППП - Ляшенко Оксана Миколаївна

Науковий ступінь - д. е. н.,

Наукове звання - професор,

Посада - професор кафедри економіки і торгівлі

Контактна інформація – +380972858818, E-mail: liashenko.oksana@vnu.edu.ua.

Дні занять розміщено на: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ППП - Павлов Костянтин Володимирович

Науковий ступінь - д. е. н.,

Наукове звання - професор,

Посада - професор кафедри економіки і торгівлі

Контактна інформація – 380972830808, E-mail: pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Освітній компонент «Педагогічна практика» належить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки на здобуття освітнього ступеня доктора філософії галузі знань 07 Управління і адміністрування 076 Підприємництво та торгівля за освітньо-науковою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Освітня компонента вивчається в четвертому семестрі, формою підсумкового контролю є залік. Обсяг освітнього компонента - 6 кредитів (180 год.); у тому числі: 12 год. консультацій та 168 год. самостійної роботи.

Здобувачі освіти, які проходять педагогічну практику, залучаються до освітнього процесу кафедр у якості практикантів. Практиканти залучаються до створення та організації практичних занять, організації проведення лабораторних занять, усного опитування та відпрацювань пропущених занять здобувачами освіти. Відвідують лекції та практичні заняття штатних працівників кафедри економіки і торгівлі. Під час педагогічної практики здобувачі формують спроможності до педагогічної діяльності.

2. Пререквізити. «Філософія та методологія науки», «Сучасні інформаційні технології в науковій та викладацькій діяльності», «Педагогічні основи професійно-комунікативної»

компетентності». **Постреквізити.** Постреквізитами є перспективне отримання високого рівня володіння знаннями, уміннями і навичками для здійснення ефективної наукової та педагогічної діяльності в галузі знань 07 Управління та адміністрування, підготовка до захисту дисертаційного дослідження.

3. Мета і завдання нормативного компонента.

Мета – формування у здобувачів ступеня доктор філософії цілісної системи знань та набуття практичних навичок і вмінь здійснення самостійної педагогічної, методичної роботи при підготовці та проведенні лекційних, лабораторних та практичних занять.

Завдання освітнього компонента:

- ознайомлення з навчально-методичною документацією (плани, силабуси, електронні курси, індивідуальними планами, методичними розробками) кафедр;

- набуття здобувачем професійних навичок та вмінь для здійснення самостійної педагогічної роботи;

- оволодіння здобувачами сучасними формами, прийомами, технічними засобами у процесі організації навчання та використання інформаційно-комунікативних технологій у навчанні та викладанні; викладання професійно-орієнтованих дисциплін зі спеціальності 076 Підприємництво і торгівля;

формування необхідних навичок науково-дослідної роботи;

4. Результати навчання (Компетентності):

Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності на основі системного наукового світогляду та загального б культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p> <p>ЗК03. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК04. Здатність до міжособистісної взаємодії</p> <p>ЗК05. Здатність розробляти проекти та управляти ними</p>
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	<p>СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких, торговельних та біржових структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках</p> <p>СК02. Здатність продукувати, обґрунтовувати нові ідеї, гіпотези і моделі та приймати науково обґрунтовані рішення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>РН03. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні, економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційно-комунікативні технології, прилади та обладнання.</p> <p>РН04. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні, комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>РН05. Застосовувати сучасні методи та інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>РН06. Приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності.</p>

Програмні результати навчання (РН)	<p>РН01. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності.</p> <p>РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, методологію наукових досліджень, застосовувати їх в процесі проведення власних досліджень у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у викладацькій практиці.</p> <p>РН06. Приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності. РН10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цілісні знання, розв'язувати проблеми підприємництва, торгівлі та біржової діяльності з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів.</p> <p>РН12. Організовувати і здійснювати освітній процес у закладах освіти, розробляти і впроваджувати спеціальні освітні компоненти зі сфери підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p>
------------------------------------	--

Soft skills. Вивчення освітнього компонента сприятиме отриманню таких Soft skills як комунікативні навички, педагогічна майстерність, критичне мислення, організаційні навички та тайм-менеджмент, академічна доброчесність, цифрові та презентаційні навички.

Структура освітнього компонента

Етапи	Зміст та основні завдання
Підготовчий	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення з науково-педагогічними працівниками кафедр. 2. Проведення організаційних зборів, інструктажів у тому числі інструктажу із техніки безпеки. Запис про проходження усіх видів інструктажу заноситься в журнал техніки безпеки. 3. Ознайомлення з нормативними документами організації освітнього процесу. 4. Ознайомлення з матеріально-технічною базою кафедри і наявним методичним забезпеченням навчального процесу. 5. Відвідування лекцій та практичних занять освітніх компонент, які викладаються на кафедрі. 6. Вивчення роботи навчально-наукових лабораторій кафедри. 7. Вивчення досвіду роботи студентських наукових гуртків кафедри.
Основний	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення навчально-методичних розробок проведення лабораторних занять (презентації, тестові завдання, практикум на окремі теми і т. д.). 2. Самостійний підбір та попередня апробація лабораторного обладнання. 3. Самостійне проведення практичних занять. 4. Обговорення із керівником практики педагогічних та методичних проблем, які виникли під час проходження практики.

Звітний	<p>Оформлення звіту про проходження практики.</p> <p>У звіті зазначається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - місце проходження практики; - терміни практики; - назву навчальної дисципліни, за якою проводилися заняття, обсяг навчальної дисципліни у навчальному плані підготовки здобувачів; - рівень вищої освіти, напрям підготовки; - стан навчально-методичного забезпечення дисципліни; - вид і теми занять, навчальні цілі, зміст занять, методи і технології вкладання, які застосовувалися; - активність роботи студентів; - самооцінка виконаної роботи аспірантом. - пропозиції щодо організації та проведення практики; <p>Додатками до звіту про проходження практики можуть бути такі матеріали:</p> <ul style="list-style-type: none"> - навчально-методичні розробки до навчальних занять; - методичний аналіз одного з занять, проведеного іншим аспірантом або викладачем; - рецензії та відгуки на перевірені роботи студентів.
----------------	---

5. Оцінювання

Практика оцінюється на основі суми балів, отриманих аспірантом впродовж її проходження та балів, отриманих за підготовку та оформлення звітної документації. Політика виставлення балів поточної успішності: – проведення відкритих занять (4×10 балів = 60 балів); підготовка і розробка конспектів залікових занять (4×5 балів = 20 балів); – рецензія відвіданого заняття – 10 балів; – захист практики на засіданні кафедри, оформлення звітних документів (звіт про проходження практики (стислий опис змісту роботи), щоденник практики, конспекти проведених залікових занять, відгук наукового керівника про навчально-методичну роботу аспіранта) – 10 балів. Максимальна кількість балів – 100 балів

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо аспіранта. Здобувач освіти повинен відвідувати згідно розкладу занять всі види аудиторних занять передбачені навчальним планом. У разі відсутності аспіранта на занятті він зобов'язаний його відпрацювати.

Політика щодо неформальної, інформальної та дуальної освіти. Якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній (курси, семінари, тренінги, стажування) чи інформальній освіті і їх тематика, обсяг вивчення та зміст відповідають освітньому компоненту в цілому або його окремому розділу, змістовому модулі, темі (темам), що передбачені силабусом навчальної дисципліни, і проходження яких підтверджено документально (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), то зарахування результатів такого навчання здійснюється згідно «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»

Політика щодо академічної доброчесності. регулюється [Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#). Аспірант повинен самостійно виконати всі завдання лабораторних робіт, а у випадку запозичень інформації зобов'язаний коректно її відображати з посилання на першоджерело. Використання будь-яких джерел інформації під час проведення різних форм оцінювання знань (поточний, модульний, підсумковий контроль) заборонено.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Аспірант повинен вчасно виконати всі завдання у звіті і надавати їх для перевірки керівникові практики. У випадку відсутності аспіранта на підсумковому звіті з об'єктивних причин (хвороба, заява по поважній причині) термін здачі може бути змінений.

Підсумковий контроль – залік. За результатами педагогічної практики проводиться залік, де оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Атестація за підсумками педагогічної практики проводиться на підставі звіту, оформленого відповідно до встановлених вимог. Оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання звіту з педагогічної практики,

якості підготовленого звіту, рівня знань здобувача освіти.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з формою контролю - залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

V. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2018. 120 с.
2. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 280 с.
3. Павлова О. М. Методичні вказівки до проходження педагогічної практики докторів філософії. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2022. 26 с.
4. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 384 с.
5. Зайченко І. Основи педагогічної майстерності та етики викладача вищої школи: підручник. Київ: Ліра-К, 2018. 484с.

Додаткова

1. Povidachyk, O., Khomenko, S., Volkova, K., Korniat, V., Cherneta, S., & Martirosian, L. Professional Training of Future Social Workers for R&D Activities. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 2021. 13(2), 110-131. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/413> Web of Science Core Collection
2. Зайченко І., Теслюк В., Каленський А. Основи педагогічної майстерності та етики викладача вищої школи: підручник. Київ: Ліра-К, 2018. 484с.
3. Пріма Р. М., Пріма Д. А., Десятник К. В. До питання формування професійно-комунікативної компетентності майбутнього педагога. *Педагогічні науки: теорія, Історія, інноваційні технології*. 2022. № 3 (117). С. 96–100.
4. Кухта М. І., Маляр Л. В. Професійне педагогічне спілкування: методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 35 с.
5. Когут І. В. Методика формування професійно-педагогічної комунікативної компетентності майбутнього вчителя: дослідно-експериментальна робота. *Молодий вчений*. 2015. № 7(2). С. 53–56. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_7\(2\)_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_7(2)_12).
6. Стеценко Н. М. Комунікативна компетентність як складова професійної підготовки сучасного фахівця. *Педагогічний альманах*. 2016. Вип. 29. С. 185– 191. URL: : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2016_29_31.